

6D020500 «Филология» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін орындалған Мамышева Мөлдір Ерланқызының «Абай облысы микротопонимдерінің лингвомәдени жүйесі» (Ақсуат, Аягөз, Үржар аудандары жер-су атаулары негізінде) атты диссертациясына

ШКІР

Тіліміздегі микротопонимдер белгілі бір шағын аймақтың топожүйесін құрайды. Микротопонимдер шартты түрде азғана адамдарға мәлім, уәжділігі жергілікті тұрғындарға ғана белгілі және ұсақ нысан атауы ретінде көрініс береді. Дегенмен, микротопонимдер жекелеген топонимдерге карағанда көбірек зерттеулерді қажет ететіндіктен өзекті деп танылып отырғандығын бағамдауға болады. Аймақтың топонимиялық жүйесі, микротопонимдер сол аймақтың ондаған ғасырлар бойы қалыптасқан табиғат жағдайларын, сол өңірді мекендеген халықтың ежелгі және жаңа тарихын бойына сіңірген, әрі сақтап келген, ұлттың рухани және материалдық мәдениетінен көрініс беретін жалқы есімдер кешені болып саналады. Сол себепті де жекелеген топонимдерге карағанда көбірек зерттеулерді қажет етеді.

Осындай зерттеу нысанына Мамышева Мөлдір Ерланқызының «Абай облысы микротопонимдерінің лингвомәдени жүйесі» (Ақсуат, Аягөз, Үржар аудандары жер-су атаулары негізінде) атты диссертациялық жұмысы алынып отыр. Белгілі бір аймақтағы микротопонимдер адамдардың ұзақ уақыт тұрақтануы негізінде қалыптасқан нысан атаулары ретінде өзіндік құрылымдық және семантикалық ерекшеліктерге ие болатыны белгілі. Мұндай ерекшеліктерді тану лингвистика топожүйесінің теориялық және тәжірбиелік сипатындағы маңызы мен қажеттілігін танытады. Осы тұрғыдан диссертациялық жұмыстың өзектілігі көрінеді.

Зерттеу жұмысы үлкен екі тараудан тұрады. Жұмыстың бірінші тарауы «Микротопонимдердің лингвомәдени ерекшеліктері (Ақсуат, Аягөз, Үржар аудандары жер-су атаулары негізінде)» деп аталады. Тараушаларда микротопонимдік жүйенің зерттелу барысы және кластар бойынша жіктелімі, ғалам (дүние) бейнесі және микротопонимдер, микротопонимдердегі «адам», «қоғам», «табиғат» концептілері мен микротопонимдердің зерттелу барысы мен лингвомәдени, концептілік аясы қарастырылған.

Екінші тарау «Микротопонимдердің тарихи-лингвистикалық сипаты» (Ақсуат, Аягөз, Үржар аудандары жер-су атаулары бойынша) деп аталып, онда микротопонимдерді қалыптастырудағы тарихи-этимологиялық ерекшеліктер, микротопонимдердің тіркесімділік қасиеттері, зерттеу нысаны ретінде алынған әр аудан микротопонимдерінің топонимжасамдық ерекшеліктері талданып, нақты мысалдармен берілген.

Мамышева Мөлдір Ерланқызының диссертациялық жұмысты жазу барысында сипаттама, құрылымдық, салыстырмалы-тарихи, тарихи-әдеби және концептуалды зерттеу әдістерін қолдана отырып терең, нақты талдаулар жасай алуы тек құптарлық тұстары.

Зерттеу жұмысының тұңғыш рет нысан ретінде алынып отырған аймақ топонимикалық жүйесіндегі микротопонимдерді лингвомәдени тұрғыдан қарастыруы басты жанашылдығын көрсетеді. Диссертациялық жұмыстан алынған нәтижелер теориялық әрі практикалық тұрғыдан ірі зерттеу жұмыстарын жасауға негіз болары сөзсіз.

Қорыта келгенде, Мамышева Мөлдір Ерланқызының «Абай облысы микротопонимдерінің лингвомәдени жүйесі» (Ақсуат, Аягөз, Үржар аудандары жер-су атаулары негізінде) атты диссертациясы философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу алуға лайықты деп есептеймін.

Симбаева Салима, ф.ғ.к.,
MAQSUT NARIKBAYEV
UNIVERSITY (KAZGUU)
ЖТМ Teaching Professor-ы

